

คำอธิบายสรุปสาระสำคัญ

พระราชบัญญัติว่าด้วยการออกเสียงประชามติ พ.ศ. ๒๕๖๔

๑. ความมุ่งหมายของกฎหมาย

โดยที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยได้บัญญัติให้การออกเสียงประชามติเป็นหน้าที่ของปวงชนชาวไทย ในกรณีที่คณะรัฐมนตรีเห็นว่ามีความเหมาะสมสมควรจะขอให้มีการออกเสียงประชามติตามที่กฎหมายบัญญัติ หรือในกรณีที่รัฐธรรมนูญบัญญัติให้มีการออกเสียงประชามติเมื่อมีการแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญ จึงสมควรต้องมีการตรากฎหมายว่าด้วยการออกเสียงประชามติ เพื่อใช้ในการกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และข้อยุติในการออกเสียงประชามติ

๒. สรุปสาระสำคัญของกฎหมาย

เพื่อให้การตรากฎหมายเป็นไปตามเจตนารมณ์ข้างต้น รัฐบาลจึงได้เสนอให้มีการตราพระราชบัญญัติว่าด้วยการออกเสียงประชามติ พ.ศ. ๒๕๖๔ ขึ้นใช้บังคับ โดยสรุปสาระสำคัญได้ดังต่อไปนี้

๒.๑ บทบัญญัติทั่วไป และหมวด ๑ บททั่วไป

(๒.๑.๑) กำหนดให้คณะกรรมการการเลือกตั้งมีหน้าที่และอำนาจจัดและควบคุมดูแลการออกเสียงประชามติให้เป็นไปโดยสุจริต เทียบธรรม เสรี เสมอภาค และชอบด้วยกฎหมาย (มาตรา ๙ วรรคหนึ่ง)

(๒.๑.๒) กำหนดกรณีในการออกเสียงประชามติ พร้อมกับหลักเกณฑ์และวิธีการในการดำเนินการออกเสียงประชามติในแต่ละกรณี (มาตรา ๙ - ๑๑)

(๒.๑.๓) กำหนดวิธีการในการออกเสียงประชามติ (มาตรา ๑๒)

(๒.๑.๔) กำหนดข้อยุติในการจัดทำประชามติ (มาตรา ๑๓)

๒.๒ หมวด ๒ การให้ข้อมูลและการจัดให้มีการแสดงความคิดเห็นในเรื่องที่จัดทำประชามติ

(๒.๒.๑) กำหนดให้คณะกรรมการการเลือกตั้งเผยแพร่ร่างรัฐธรรมนูญและสาระสำคัญของร่างรัฐธรรมนูญที่ได้รับจากประธานรัฐสภาในกรณีจัดให้มีการออกเสียงประชามติเมื่อมีการแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญตามที่มิชอบด้วยรัฐธรรมนูญกำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญ (มาตรา ๑๔)

(๒.๒.๒) กำหนดให้หน่วยงานของรัฐที่รับผิดชอบในเรื่องที่จะจัดทำประชามติตามที่คณะรัฐมนตรีกำหนดจัดทำให้ข้อมูลส่งให้คณะกรรมการการเลือกตั้งเผยแพร่ให้ประชาชนทราบ (มาตรา ๑๕)

(๒.๒.๓) กำหนดให้คณะกรรมการการเลือกตั้งเผยแพร่กระบวนการและขั้นตอนการออกเสียงให้ผู้มีสิทธิออกเสียงได้รับทราบอย่างทั่วถึง และจัดให้มีการแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องที่จะจัดให้มีการออกเสียงประชามติ (มาตรา ๑๖)

(๒.๒.๔) กำหนดให้ประชาชน พรรคการเมือง องค์กรเอกชน และกลุ่มต่าง ๆ ในสังคม มีสิทธิและเสรีภาพตามรัฐธรรมนูญในการจัดกิจกรรมรณรงค์เพื่อการออกเสียงได้โดยเสรี เสมอภาค และเท่าเทียมกัน (มาตรา ๑๗)

๒.๓ หมวด ๓ เขตออกเสียง หน่วยออกเสียง และที่ออกเสียง

(๒.๓.๑) กำหนดให้ใช้เขตจังหวัดเป็นเขตออกเสียง (มาตรา ๑๘)

(๒.๓.๑) กำหนดให้หน่วยเลือกตั้งและที่เลือกตั้งตามกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในการเลือกตั้งทั่วไปครั้งสุดท้ายก่อนวันออกเสียงเป็นหน่วยออกเสียงและที่ออกเสียง (มาตรา ๑๙)

๒.๔ หมวด ๔ ผู้มีสิทธิออกเสียงและบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิออกเสียง

กำหนดเกี่ยวกับคุณสมบัติของผู้มีสิทธิออกเสียง การใช้สิทธิออกเสียง การไม่ไปใช้สิทธิออกเสียง การจำกัดสิทธิออกเสียงกรณีไม่ไปใช้สิทธิออกเสียง และการจัดทำบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิออกเสียงสำหรับการจำกัดสิทธิกรณีไม่ไปใช้สิทธิออกเสียงให้จำกัดสิทธิครั้งละ ๒ ปี นับแต่วันออกเสียงที่ไม่ได้ไปใช้สิทธิ (มาตรา ๒๐ - ๒๘)

๒.๕ หมวด ๕ เจ้าพนักงานผู้ดำเนินการออกเสียง

กำหนดเกี่ยวกับการได้มาซึ่งคณะกรรมการการออกเสียงประจำเขตออกเสียง และเจ้าพนักงานผู้ดำเนินการออกเสียง และกำหนดหน้าที่และอำนาจในการดำเนินการออกเสียง (มาตรา ๒๙ - ๓๖)

๒.๖ หมวด ๖ การลงคะแนนออกเสียงและการนับคะแนนออกเสียง

(๒.๖.๑) กำหนดให้ใช้หีบบัตรออกเสียงที่มีลักษณะและขนาดเช่นเดียวกับหีบบัตรเลือกตั้งที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนดในการเลือกตั้งทั่วไปครั้งสุดท้ายก่อนวันออกเสียง (มาตรา ๓๗)

(๒.๖.๒) กำหนดให้ผู้มีสิทธิออกเสียงมีสิทธิทำเครื่องหมายกากบาทในช่องทำเครื่องหมาย แสดงความคิดเห็นในบัตรออกเสียง (มาตรา ๓๘)

(๒.๖.๓) กำหนดให้เปิดการลงคะแนนออกเสียงตั้งแต่วันที่ ๐๘.๐๐ น. ถึง ๑๗.๐๐ นาฬิกา (มาตรา ๓๙)

(๒.๖.๔) กำหนดให้ผู้มีสิทธิออกเสียงซึ่งอยู่นอกเขตจังหวัดที่ตนมีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้าน จะไปลงคะแนนออกเสียงในหน่วยออกเสียงที่อยู่นอกเขตออกเสียงในวันออกเสียงได้ (มาตรา ๔๑)

(๒.๖.๕) การกำหนดให้ใช้บัตรและหลักฐานที่ทางราชการออกให้แม่หมตอายุก็ใช้แสดงตน ลงคะแนนได้ (มาตรา ๔๓)

(๒.๖.๖) การกำหนดให้มีการอำนวยความสะดวกในการออกเสียงของผู้มีสิทธิออกเสียง ซึ่งเป็นคนพิการหรือทุพพลภาพ หรือผู้สูงอายุไว้เป็นพิเศษ (มาตรา ๔๔)

(๒.๖.๗) กำหนดให้มีการลงคะแนนออกเสียงทางไปรษณีย์ การลงคะแนนออกเสียง โดยเครื่องลงคะแนนออกเสียงอิเล็กทรอนิกส์ หรือทางระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ หรือโดยวิธีอื่น (มาตรา ๔๗ - ๕๒)

(๒.๖.๘) กำหนดให้มีการลงคะแนนออกเสียงนอกราชอาณาจักร (มาตรา ๕๓ - ๕๗)

(๒.๖.๙) กำหนดวิธีการนับคะแนนที่คณะกรรมการประจำหน่วยออกเสียงต้องนับ ณ ที่ออกเสียง โดยเปิดเผยติดต่อกันจนเสร็จ (มาตรา ๕๙)

(๒.๖.๑๐) กำหนดลักษณะบัตรเสียที่ไม่นับเป็นคะแนน (มาตรา ๖๑ - ๖๒)

(๒.๖.๑๑) กำหนดให้การนับคะแนนออกเสียงนอกราชอาณาจักรต้องดำเนินการนับคะแนนออกเสียง ณ สถานเอกอัครราชทูต สถานกงสุลใหญ่ หรือสถานที่ที่คณะกรรมการการเลือกตั้งหรือผู้ซึ่งคณะกรรมการการเลือกตั้งมอบหมายภายใน ๔๘ ชั่วโมงหลังปิดการลงคะแนนในวันออกเสียงในราชอาณาจักร (มาตรา ๖๖)

๒.๗ หมวด ๗ การประกาศผลการออกเสียง

(๒.๗.๑) กำหนดให้คณะกรรมการการออกเสียงประจำเขตออกเสียงรวมผลคะแนนออกเสียง จากทุกหน่วยออกเสียงภายในเขตออกเสียงและที่ออกเสียงนอกเขตจังหวัดให้คณะกรรมการการเลือกตั้งทราบ ซึ่งต้องไม่ช้ากว่าวันถัดจากวันออกเสียง (มาตรา ๖๗)

(๒.๗.๒) กำหนดให้คณะกรรมการการเลือกตั้งประกาศผลการออกเสียงและจำนวนผู้มาใช้สิทธิ ออกเสียงในราชกิจจานุเบกษา และรายงานให้นายกรัฐมนตรีและประธานรัฐสภาทราบโดยเร็ว เมื่อพ้นระยะเวลาคัดค้านการออกเสียง (มาตรา ๖๘)

๒.๘ หมวด ๘ การคัดค้านการออกเสียง

(๒.๘.๑) กำหนดให้คณะกรรมการการเลือกตั้งมีอำนาจสั่งให้มีการออกเสียงใหม่หรือนับคะแนนออกเสียงใหม่ในทุกหน่วยออกเสียงหรือบางหน่วยออกเสียงได้ เมื่อความปรากฏต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าการออกเสียงในทุกหน่วยออกเสียงหรือบางหน่วยออกเสียงมิได้เป็นไปโดยสุจริตหรือเที่ยงธรรม แต่ในกรณีที่มีการออกเสียงใหม่หรือการนับคะแนนออกเสียงใหม่จะไม่เปลี่ยนแปลงผลการออกเสียง คณะกรรมการการเลือกตั้งจะมีมติไม่ให้มีการออกเสียงใหม่หรือนับคะแนนออกเสียงใหม่ก็ได้ โดยต้องประกาศให้ประชาชนทราบถึงพฤติการณ์แห่งการกระทำและเหตุผลที่ไม่ให้มีการออกเสียงใหม่หรือนับคะแนนออกเสียงใหม่ (มาตรา ๗๐ วรรคหนึ่ง)

(๒.๘.๒) กำหนดให้ผู้มีสิทธิออกเสียงที่เห็นว่าการออกเสียงในหน่วยที่ตนมีสิทธิออกเสียงมิได้เป็นไปโดยสุจริตหรือเที่ยงธรรมมีสิทธิยื่นคำคัดค้านต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งได้ (มาตรา ๗๐ วรรคสอง)

๒.๙ หมวด ๙ ความผิดและบทกำหนดโทษ

กำหนดความผิดและโทษเกี่ยวกับการฝ่าฝืนข้อห้ามหรือไม่ปฏิบัติตามที่กฎหมายกำหนด โดยฐานความผิดที่สำคัญ ได้แก่

(๒.๙.๑) กรณีที่เจ้าหน้าที่ของรัฐ หรือเจ้าพนักงานหรือผู้มีหน้าที่เกี่ยวกับการดำเนินการออกเสียงประชามติใช้ตำแหน่งหน้าที่ หรือปฏิบัติหน้าที่หรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบ หรือกระทำการใด ๆ อันเป็นเหตุให้การออกเสียงไม่เป็นไปโดยสุจริตหรือเที่ยงธรรม ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่ ๑ ปี ถึง ๑๐ ปี และปรับตั้งแต่ ๒๐,๐๐๐ บาท ถึง ๒๐๐,๐๐๐ บาท และถูกเพิกถอนสิทธิเลือกตั้ง ๑๐ ปี (มาตรา ๗๑)

(๒.๙.๒) กรณีขัดขวางการปฏิบัติงานของคณะกรรมการ หรือบุคคลที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการออกเสียงประชามติ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน ๑ ปี หรือปรับไม่เกิน ๒๐,๐๐๐ บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ ถ้าการขัดขวาง กระทำโดยใช้กำลังประทุษร้ายหรือขู่เข็ญว่าจะใช้กำลังประทุษร้าย ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน ๒ ปี หรือปรับไม่เกิน ๔๐,๐๐๐ บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ (มาตรา ๗๒)

(๒.๙.๓) กรณีกระทำการขัดขวางเพื่อให้การออกเสียงไม่เป็นไปด้วยความเรียบร้อย หรือให้ เสนอให้ หรือสัญญาว่าจะให้ หรือจัดเตรียมเพื่อจะให้ทรัพย์สินหรือผลประโยชน์อื่นอันอาจคำนวณเป็นเงินได้แก่ผู้ใด เพื่อจะจูงใจให้ผู้มีสิทธิออกเสียง หรือหลอกลวง บังคับ ขู่เข็ญ หรือใช้อิทธิพลคุกคามเพื่อให้ผู้มีสิทธิออกเสียง ไม่ไปใช้สิทธิออกเสียง หรือออกเสียงอย่างใดอย่างหนึ่งหรือไม่ออกเสียง หรือเพื่อให้สำคัญผิดในวัน เวลา ที่ออกเสียง หรือวิธีการออกเสียงต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน ๑๐ ปี ปรับไม่เกิน ๒๐๐,๐๐๐ บาท และศาลอาจสั่งให้เพิกถอนสิทธิเลือกตั้งมีกำหนดไม่เกิน ๕ ปีด้วยก็ได้ (มาตรา ๗๓ (๑) (๒) และ (๓))

(๒.๙.๔) กรณีเผยแพร่ข้อมูลเกี่ยวกับเรื่องที่จะออกเสียงประชามติอันเป็นเท็จ หรือเล่นหรือจัดให้มีการพนันชั้นต่อใด ๆ อันมีผลเป็นการจูงใจให้ผู้มีสิทธิออกเสียงไม่ไปใช้สิทธิออกเสียง หรือออกเสียงอย่างใดอย่างหนึ่งหรือไม่ออกเสียง ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน ๕ ปี หรือ ปรับไม่เกิน ๑๐๐,๐๐๐ บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ และศาลอาจสั่งให้เพิกถอนสิทธิเลือกตั้งมีกำหนดไม่เกิน ๕ ปีด้วยก็ได้ (มาตรา ๗๓ (๕) และ (๖))

(๒.๙.๕) กรณีเผยแพร่ผลการสำรวจความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับการออกเสียงในระหว่างเวลา ๗ วันก่อนวันออกเสียงจนสิ้นสุดเวลาออกเสียงในวันออกเสียง ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน ๓ เดือน หรือปรับไม่เกิน ๕,๐๐๐ บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ (มาตรา ๗๔)